శంఖంలో పోసిన నీరు కథ

బావుల దగ్గర, కొళాయిల దగ్గర మనం ఏం చేస్తాం? కాళ్లూ చేతులు కడుక్కుని, పుక్కిలించి ఉమ్మేసి, తాగినన్ని నీళ్లు తాగి మిగిలినవి పారబోస్తాం. అదే గుళ్లో తీర్థం. పూజారి ఉద్ధరిణిలో బంగారంలా పోస్తే కళ్ల కద్దుకుని ఆపైన లోపలికి పుచ్చుకుని, ఆ తడి చెయ్యి నెత్తికి రాచుకుంటాం. భక్తి లోపించిన చోట తీర్థం, శంఖంలో పోసిన నీరవుతుంది.

ఒక పాత యూనివర్సిటీలో, ఇంజినీరింగ్ రిసెర్చి స్కాలర్స్ కొత్తగా పి.హెచ్.డి. లకి థిసిస్‌లు సబ్మిట్ చెయ్యటం మొదలు పెట్టారు.

అంతవరకు ఇంజినీర్లకి ఉద్యోగాలు అడక్కుండా వస్తూ ఉండేవి. ఫైనలియర్‌లోనే, చదువు పూర్తి కాకుండానే పెద్ద కంపెనీల వాళ్లు, నేవీవాళ్లు, రక రకాల వాళ్లు గద్దల్లా తన్నుకు పోయేవారు. అబ్బాయికి డిగ్రీ వస్తే ధర పెరుగుతుందని రాక ముందే పిల్లనివ్వాలని ఆడపిల్లల తండ్రులు హడావిడి పడుతూ ఉండేవారు. మేనమావలు సంబంధం పైకి పోనివ్వకుండా కాపలా కాస్తూ ఉండేవారు. అవి ఆడపిల్లలు ఇంజనీర్లని తప్ప పెళ్లాడనంటున్న బంగారపు రోజులు. ఆ రోజుల్లో అమెరికాల్లో స్కాలర్‌షిప్స్ రావటం సులభంగా ఉండేది. ప్రభుత్వం స్వంత ఖర్చుతో విదేశాల్లో చదువుకోనిచ్చేది. ఆ రోజుల్లో గుంటూరు నించి థామస్ బి.యి. చదవటానికి అమెరికా వెళ్లిపోయాడు.

రోజు లొకరీతిన ఉండవు కదా! ఇంతలో వియత్నాం యుద్ధం వచ్చింది. అమెరికా తన డబ్బంతా అందులో ఖర్చు పెట్టడం మొదలు పెట్టింది. దాంతో ఇండియన్స్‌కి అమెరికాలో స్కాలర్ షిప్పులు రావటం మానేసాయి. అందుకని కొంతమంది పి.హెచ్.డి.లు చెయ్యాలన్న ఉబలాటంతో ఇండియాలో పేరున్న కొన్ని పాత పెద్ద యూనివర్సిటీల్లో జేరారు. చేరిన కొద్ది రోజులకది తమాషా కాదని గుర్తించారు. డిస్కస్ చేద్దామంటే గైడుకి సబ్జెక్టు రాదు, ఎక్స్‌పరిమెంట్లు చేద్దామంటే పరికరాలు లేవు. అందుచేత విఘ్నాయాస సంత్రస్తులై మధ్యలో రిసెర్చి వదులుకుని ఉద్యోగాల్లో జేరిపోయారు. అయితే మధ్యలో కొన్నాళ్లు రిసెర్చి వెలగ బెట్టడం చేత క్లాస్‌మేట్స్‌కి సర్వీస్‌లో జూనియర్స్ అయిపోయారు.

ఈలోగా ఎమ్.ఇ. చేసినా ఉద్యోగాలు రావటం మానేసాయి. బి.యి.లు రోడ్డు పట్టారు.

పత్రికల్లో కార్టూన్లు రావటం మొదలు పెట్టాయి. మేనమావలు అబ్బాయి కుద్యోగం దొరకనీ అంటూ దాట వేస్తున్నారు. అమ్మాయిలు ఇంజినీర్ల సంబంధం మాటెత్తితే నుయ్యో గొయ్యో చూసుకుంటూమంటున్నారు. ధైర్యవంతులైన అమ్మాయిలు 'చేసుకోము' అని ఇంట్లో ఉన్న కుండలు బద్దలు కొట్టి మరీ చెప్తున్నారు.

ఇల్లాంటి అరాజక పరిస్థితుల్లో, రిసెర్చి స్కాలర్స్ పద్మవ్యూహంలో చిక్కుకుని, గతి లేక ఏదో విధంగా రిసెర్చినో కొలిక్కితెచ్చి థీసిస్సులు సబ్మిట్ చేసారు. వీళ్లిల్లా చేస్తారనటానికి రెండేళ్ల ముందర నరసింహారావు రిసెర్చికి చేరాడు.

మొదటి బాచీవాళ్లు థీసిస్ సబ్మిట్ చెయ్యగానే ఆ యూనివర్సిటీకి వాటినేం చెయ్యాలో తెలియక "ఏం చెయ్యం?" అని ప్రొఫెసర్ల నడిగింది. వాళ్లు 'మాకు వాట్లో ఏముందో తెలుసు కనకా వాటినేం చెయ్యాలో తెలియడానికి' అని మనసులో అనుకున్నారు. అందులో ఒక వర్గం వారు తమ స్నేహితులని, చుట్టాలని ఎగ్జామినర్స్‌గా సూచించారు. రెండో వర్గం వాళ్లు ఆ ఫీల్డులో పని చేసి ఉన్న ఇండియన్ ప్రొఫెసర్లను పరీక్షకులుగా సూచించారు.

మొదటి వర్గం వారు నెల తిరక్కుండా, ఆ థీసిస్ వర్క్‌ని సూపర్‌వైజ్ చేసిన ప్రొఫెసర్ ఇంద్రుడు, చంద్రుడు అని పొగిడి అల్లాంటి వాడికింద పన్చేసిన విద్యార్థి సబ్మిట్ చేసిన థీసిస్‌లో తప్పులుండవని, అందుకని అది చూడక్కర్లేదని డిగ్రీ ఇవ్వవచ్చునని చూడకుండా రిపోర్టులు వ్రాసి పంపించారు.

రెండో వర్గం పరీక్షకులు 'ఈ విషయంలో తుదిమాట అంతకు పూర్వమే మేము చెప్పాము. ఇందులో కొత్తగా చెప్ప దగ్గ విషయం ఏముంది? ఏమి లేదు. కనక సదరు కాండిడేట్ చెప్ప లేదు. సైగా ఆరో పేజీలో ఆల్ఫాకిచ్చిన కొమ్ము పొడుగు సరిగ్గా లేదు. ఇల్లాంటి తప్పులు ఈ రిపోర్టుకి ఎటాచ్ చేసిన వంద పేజీల అపెండిక్స్‌లో చూపబడ్డాయి. చివరిమాటగా, ఆ కుంపట్ల రోజుల్లో మేము చేసిన రిసెర్చి క్వాలిటీ కూడా ఈ పుష్ బటన్ రోజుల్లో ఉన్నట్టు లేదు. కనక ఇతగాడికి డిగ్రీ అనవసరం' అన్న ధోరణిలో తమ రిపోర్టులు పంపారు.

అయితే రెండు వర్గాలవారు కూడా 'ఈ ఎక్స్‌పరిమెంట్‌లో ఈ లోపం ఉంది. ఈ తర్కం అద్భుతంగా ఉంది. ఈ విషయాన్ని కూడా స్టడీచేసి ఉంటే బాగుండేది' లాంటి సద్విమర్శ చెయ్యకపోడంతో ఆ యూనివర్సిటీ అధికారులు, ఆపైన థీసిస్‌లను విదేశీ నిపుణులకి పంపాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చారు.

ప్రపంచంలో ప్రతి నిర్ణయం లాగానే ఇదీ మొదట్లో ఒక లక్ష్యసాధకి చేసుకున్న నిర్ణయం. అది మంచి క్వాలిటీ థీసిస్సులు మాత్రమే డిగ్రీలు పొందగలగాలన్న సదుద్దేశమే కారణం. అయితే కాలక్రమేణ వర్ణవ్యవస్థలాగా మూఢాచారమై పోయి ఫారినర్ అయితే చాలు నిపుణుడ వక్కర లేదు. ఇండియన్, నిపుణుడైనా పనికిరాడు అన్న విపరీతార్థానికి దారి తీసింది. మామూలుగా మహాత్ములుద్భవిస్తేగాని మూఢాచారాలు పోవు. ఆ యూనివర్సిటీలో వైస్ ఛాన్సలర్, మహాత్ముడుకాడు! అందుకని పరిస్థితులు మారలేదు. అల్లాంటి గడ్డు రోజుల్లో

ఏడేళ్లయ్యేసరికి నరసింహారావు థీసిస్ సబ్మిట్ చేసి మరో రెండళ్లకి డిగ్రీ కాయితం చేతికి తెచ్చుకుని, దాని సహాయంతో మరో యూనివర్సిటీలో లెక్చరర్ ఉద్యోగం సంపాదించాడు.

ఆ రూల్ పెట్టిన ఏడేళ్ళకి విదేశాలకి వెళ్లిన వాళ్లు పి.హెచ్.డి. చేసి అక్కడ రెండు మూడు సంవత్సరాలు పని చేసిన థామస్‌లాంటివారు, ఇండియాకి అసిస్టెంటు ప్రొఫెసర్లగా, రీడర్లగా తిరిగొచ్చారు. అలాంటి వారిలో శక్తి లేనివాళ్లు కూడా లేకపోలేదు. కాని థామస్ మంచి పేరు ప్రతిష్ఠ లార్జించుకుని, దేశానికి చేతనైన సేవచెయ్యాలన్న మూర్ఖత్వంతో తిరిగొచ్చాడు. ఇండియాలోనే, థీసిస్‌లు సబ్మిట్ చేసి విదేశీ పరీక్షకుల చేత భేష్ అనిపించుకున్న నరసింహారావు లాంటివారు లెక్చెరర్లుగా దేశం నిండా ఉన్నారు. అంటే దేశంలో ఎగ్జామినర్స్‌గా ఉండతగ్గ జనం చాలా మంది తయారయ్యారు. కాని సదరు యూనివర్సిటీ వారు వాళ్ల రూల్స్ మార్చుకోలేదు.

నరసింహారావు ఆరేళ్లు ఆ ఉద్యోగంలో పాతుకుపోయాడు. థామస్ మూడేళ్లు చూసి విసుగొచ్చి కెనడాకి అసోసియేటు ప్రొఫెసర్‌గా వెళ్లిపోయాడు. అతని సలహా వినకపోడంతో నరసింహారావు పాతుకు పోయాడు. ఇందులో కూడా తన్ని ఏల్నాటి శని పీడిస్తోందని గుర్తించి ఏడో ఏట అమెరికిన్ యూనివర్సిటీల కష్టై చేసి అసోసియేటు ప్రొఫెసర్ ఉద్యోగం సంపాదించాడు. అమెరికాలో ఉద్యోగం రాగానే హడావిడి పడి ఆ యూనివర్సిటీ వాళ్లు అతన్ని రీడర్‌గ ప్రొమోట్ చేసారు. అయినా లెక్కపెట్టకుండా పెద్దల మాట పెడచెవిని పెట్టి స్టేట్స్‌కి వెళ్లిపోయాడు నరసింహారావు.

ఇల్లా నరసింహారావు, థామస్ అనే రెండు బ్రెయిన్లు అమెరికాకి డ్రెయిన్ అయిపోయాయి. ఆ మరుసటేడు మనం కథ చెప్పుకుంటున్న పేరున్న పాత యూనివర్సిటీలో నారాయణన్ అనే బడుద్దాయి, 'నే తాళజాల, నా డిగ్రీ ఏది?' అంటూ ఆరేళ్లకే హడావిడి పడిపోయి థీసిస్ సబ్మిట్ చేసేసాడు. అతను పరిశోధించిన శాఖ, నరసింహారావ్, థామస్‌లు పరిశోధిస్తున్న శాఖలు ఒకటే కనుక, అతని గైడు వారిద్దరిని పరీక్షకులుగా ఆ యూనివర్సిటీ వారికి సూచించాడు.

థామస్, డిగ్రీలు అమెరికన్‌వి, పేరు అమెరికన్‌ది, ఉద్యోగం అమెరికన్‌ది కనుక ఆలోచించ కుండా అతన్ని ఎగ్జామినర్‌గా ఆ యూనివర్సిటి వాళ్లు ఒప్పుకున్నారు. కాని నరసింహారావు విషయంలో టట్ వీల్లేదన్నారు. అందుకని స్టేట్స్‌లో అతను పని చేస్తున్న యూనివర్సిటీలోనే అతని పై ప్రొఫెసర్‌కి పంపించారు, నారాయణన్ థీసిస్ నరసింహరావ్‌కే తెలియగా లేనిది అతనిపై ప్రొఫెసర్‌కి తెలియదా ఆ థీసిస్‌లో ఏముందో అన్న ధైర్యంతో. అయితే ఆ ప్రొఫెసర్ పరిశోధిస్తున్న శాఖ అది కాదు, దానికి సంబంధించినదే అయినా.

థామస్ ఆ థీసిస్‌ని శ్రద్ధతో చదివి అందులో బాగోగులను ఎత్తి చూపుతూ నారాయణన్‌కి డిగ్రీ ఇవ్వాలని, అతని కిష్టం ఉంటే అతన్ని తన పోస్ట్ డాక్టరల్ ఫెలోగా తీసుకుంటానని వ్రాసాడు.

నరసింహారావు పన్చేస్తున్న యూనివర్సిటీలో ప్రొఫెసర్ 'ఇదేమిటి ఇది నా ఫీల్డ్ కాదే! ఇది నీ ఫీల్డేకదా! నీకు కాకుండా థీసిస్ నాకు పంపించారే' అని ఆశ్చర్యపోయి ఆపైన నరసింహారావుతో

'నీ కిండియాలో పరిస్థితులు, స్టాండర్డ్స్, అన్నీ బాగా తెలుసు కదా నువ్వు చదివి చెప్పు' అని అతని సలహా కోరాడు. నరసింహారావ్ ఆ థీసిస్ చదివి ఇండియన్ పరిస్థితుల్లో ఎంత పని చెయ్యటానికి వీలవుతుందో గుర్తుంచుకుని, అంతకంటే ఎక్కువే ఆ థీసిస్‌లో ఉందన్న విషయం గుర్తించి ఆ మాటే చెప్పాడు ప్రొఫెసర్‌తో.

ఆయన 'నారాయణన్ థీసిస్‌ని ఈ విధంగా పరీక్షించాను. పరిశోధనాంశంను ఎన్నుకోడంలో అతనికే విధమైన సంబంధం ఉండి ఉండదని, అది కేవలం అతని గైడు నిర్దేశించినదే అయి ఉంటుంది కనుక పరిశోధనాంశం రిలవెంటా కాదా అన్న విషయం వదిలేసి ఆ అంశం స్వీకరించిన విద్యార్థి, అక్కడున్న పరిస్థితుల్లో ఏ క్వాలిటీ పని ఎంత చెయ్యగలడు? అన్న ప్రశ్న వేసుకున్నాను. ఆ పరిస్థితుల్లో నేను నారాయణన్ కంటే అధికంగా చెయ్యగలనని అనుకోను. అందుకే అతనికి డిగ్రీ ఇవ్వాలని గట్టిగా వ్రాస్తున్నాను.

పోతే ఆ థీసిస్ మా యూనివర్సిటీలో సబ్మిట్ చేసే థీసిస్‌ల స్థాయిలో ఉందా? అని ప్రశ్నించారు. ఎందుకుండాలి? మా యూనివర్సిటీ, మేము కల్పించే అవకాశాలు మీరు మీ యూనివర్సిటీలో కల్పిస్తున్నారా? కాని తమాషా ఏమిటంటే నారాయణన్ థీసిస్‌కి మా యూనివర్సిటిలో ఎగిరి గంతేసి, పి.హెచ్.డి. ఇస్తాం. ఇది కేవలం నా అభిప్రాయం మాత్రమే కాదు. ఈ శాఖలో పేరు ప్రఖ్యాతులున్న నిపుణుడు ప్రొఫెసర్ నరసింహారావు కూడా అదే మాట అన్నాడు. ఈ రిపోర్టు తయారు చెయ్యడంలో, థీసిస్‌ని పరీక్షించడంలో అతని సహాయం నేను తీసుకున్నాను' అంటూ సుదీర్ఘమైన రిపోర్టు పంపాడు.

ఆ విధంగా నరసింహారావు అభిప్రాయాన్ని ఆ పేరున్న పాత యూనివర్సిటీ వాళ్లు కళ్ల కద్దుకుని స్వీకరించారు. అదే శంఖంలో పోసిన నీరుకు పట్టే గౌరవం. ఆ నరసింహారావే ఇండియన్ కనుక నిపుణుడు కాదనుకుంది ఆ యూనివర్సిటీ. అయితే అమెరికన్ ప్రొఫెసర్ నిపుణుడన్నాడు కనుక నిపుణుడుగా ఒప్పుకుని ఆ తరువాత థీసిస్ అతనికి పంపింది.

థామస్‌గాని, నరసింహారావుకాని భారత దేశంలో ఉండి ఉంటే వాళ్లకీ గౌరవం కలిగేది కాదు. అమెరికా అనే శంఖంలో ఉన్న వారికి అంతా గౌరవమే. ఆ నీరు మళ్లీ ఇండియా వస్తే కొద్ది రోజుల్లో మహిమను పోగొట్టుకుని మైలపడి పోతుంది.

నారాయణన్ థీసిస్‌కి అద్భుతమైన రిపోర్టులు వచ్చిన శుభసందర్భంలో ఆ విశ్వవిద్యాలయం విశ్వప్రయత్నం మీద అతగాడికి అసోసియేట్ లెక్చరర్ ఉద్యోగం ఇచ్చింది. అమెరికా వెళ్తే ఇండియా తిరిగి రావటానికి వీలవదని ఇండియాలో అసోసియేటు లెక్చరర్ ఉద్యోగం అమెరికాలో పోస్ట్ డాక్టరల్ ఫెలోషిప్ కంటే గొప్పదని అయినవాళ్లు నూరిపొయ్యగా నారయణన్, థామస్ చేసిన ఆఫర్‌ని వదులుకున్నాడు. అది వేరే కథ.

-ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక, 73

★